

השפעת תוספת זמן על הציונים ועל מדרג הנבחנים בשלושת תחומי מכפ"ל

תמי קנת-כהן, שמואל ברונר ומרים איתן

המרכז הארצי לבחינות ולהערכה

תקציר

מטרת המחקר היתה לבדוק את ההשפעה של ארבע רמות של תוספת זמן בשלושת תחומי מכפ"ל על ההישגים ועל מדרג הנבחנים. במחקר השתתפו 516 נבדקים שנבחנו (בעברית ובתנאים רגילים) בבחינה ניסיונית שנערכה כחודש לפני מועד הבחינה הפסיכומטרית שאליה נרשמו. כל הנבחנים נבחנו בבחינה בת ששה פרקים, שניים בכל תחום. בכל אחד מן התחומים ניתן פרק אחד במסגרת הזמן הרגילה (25 דקות) ופרק אחר בתוספת זמן. הנבדקים הוקצו מקרית לאחד מארבעה תנאים של גודל תוספת הזמן – 5, 8, 10 או 13 דקות. ממצאי המחקר מעידים שתוספת זמן משפרת במעט את הביצוע בבחינה, כאשר מידת השיפור תלויה בגודל התוספת ובתחום מכפ"ל. אשר לגודל התוספת, נמצא שמידת השיפור בתוספת זמן של 8 דקות (4.7 נקודות בסולם של 50-150) גדולה באופן מובהק ממידת השיפור בתוספת זמן של 5 דקות (1.5 נקודות), ולא נמצא הבדל מובהק בין הרמות העוקבות האחרות של תוספת הזמן. בהתייחס לתחום מכפ"ל, נמצא שיש הבדל מובהק בין מידת השיפור בתחום הכמותי (5.3 נקודות) לבין מידת השיפור באנגלית (3.5 נקודות). מידת השיפור בתחום המילולי היתה נמוכה במעט מזו שבתחום הכמותי. הממצאים ביחס להשפעת גודל התוספת על הציון הכללי במכפ"ל תואמים את מה שנאמר לעיל ביחס לתחומים: מידת השיפור בתוספת זמן של 8 דקות (28 נקודות בסולם של 200-800) היתה גדולה באופן מובהק ממידת השיפור בתוספת זמן של 5 דקות (8 נקודות), ולא נמצא הבדל מובהק בין הרמות העוקבות האחרות של תוספת הזמן. השוואה בין דירוג הנבחנים בפרקים עם תוספת זמן לבין דירוגם בפרקים ללא תוספת זמן מגלה שבדרך כלל תוספת זמן אינה משנה את דירוג הנבחנים. עם זאת, נמצאו אינדיקציות לחוסר יציבות במדרג בתוספות הזמן הגדולות. הדיון בממצאי המחקר כולל התייחסות לממצאים ממחקרים מקבילים בעולם וכן המלצות בנוגע למערך המתאים לבחינת שאלות המחקר במחקרים בעתיד.